

گونه شناسی تکایای تاریخی استان مازندران

مهران احمدنژاد^{۱*}، محمدرضا بمانیان^۲

۱- دانشجوی دکتری معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد
mehran2_ims@yahoo.com
۲- استاد گروه معماری دانشگاه تربیت مدرس
bemanian@modares.ac.ir

چکیده

یکی از مصادیق تفکر توحیدی شیعیان در فرهنگ عاشورا و ارزش های نهفته در آن متجلی شده است. تکایای ایرانی، گویاترین تجلی کالبدی ماهیت و پیام چنین فرهنگی در ساختار فضاهای شهری است. تکایا که مظهر پیوند بین زمان، مکان و مردم می باشند، به دلیل مشخصه ی « فضای شهری بودنشان» نه تنها در قیاس با مکان های هم عملکرد خویش در سایر کشورها، هویتی متمایز می یابند، بلکه به عنوان یکی از فضاهای باز شهری، با عملکرد مذهبی خود در فرهنگ شهرسازی مسلمین، نقشی منحصر به فرد دارند.

هدف از نگارش این مقاله، گردآوری اطلاعات پایه درباره ی تکایای تاریخی استان مازندران و شناخت گونه های متفاوت آن ها است. روش تحقیق از نوع توصیفی- تحلیلی است که با مرور، واکاوی و تحلیل سوابق مطالعاتی موجود در رابطه با موضوع مورد بررسی، به کارگرفته شده است. برای انجام مطالعه، از شیوه های مرسوم جمع آوری اطلاعات اعم از اسنادی و میدانی بهره گیری شده است. در بخش مطالعات کتابخانه ای، به شناخت کلی از تکایای تاریخی موجود در استان مازندران پرداخته ایم. در بررسی های میدانی نیز باحضور در شهرهای تاریخی و روستاهای تابعه ی این استان، پس از تجزیه و تحلیل تکایاهای مورد مطالعه، گونه های متفاوت تکایا را شناسایی کرده ایم. از یافته های این پژوهش، می توان به شناخت تعریف کلی از تکیه، نقش تکیه در فضاهای شهری، پیدایش تکایا در ایران و گونه های متفاوت تکایای تاریخی استان مازندران اشاره کرد. شایان ذکر است که این گونه شناسی بر اساس ویژگی های شکلی پلان و برش تکایا صورت گرفته است. در انتهای مقاله، گونه های متفاوت را در جدولی مجزا، همراه با معرفی نمونه های هر یک از آن ها، معرفی کرده ایم.